Ročník VII. V Budapešti, 27. januára, 1900. Číslo 4.

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA SESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 « — «
Na štvrť roka ... 1 « 20 «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novín, ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stlpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

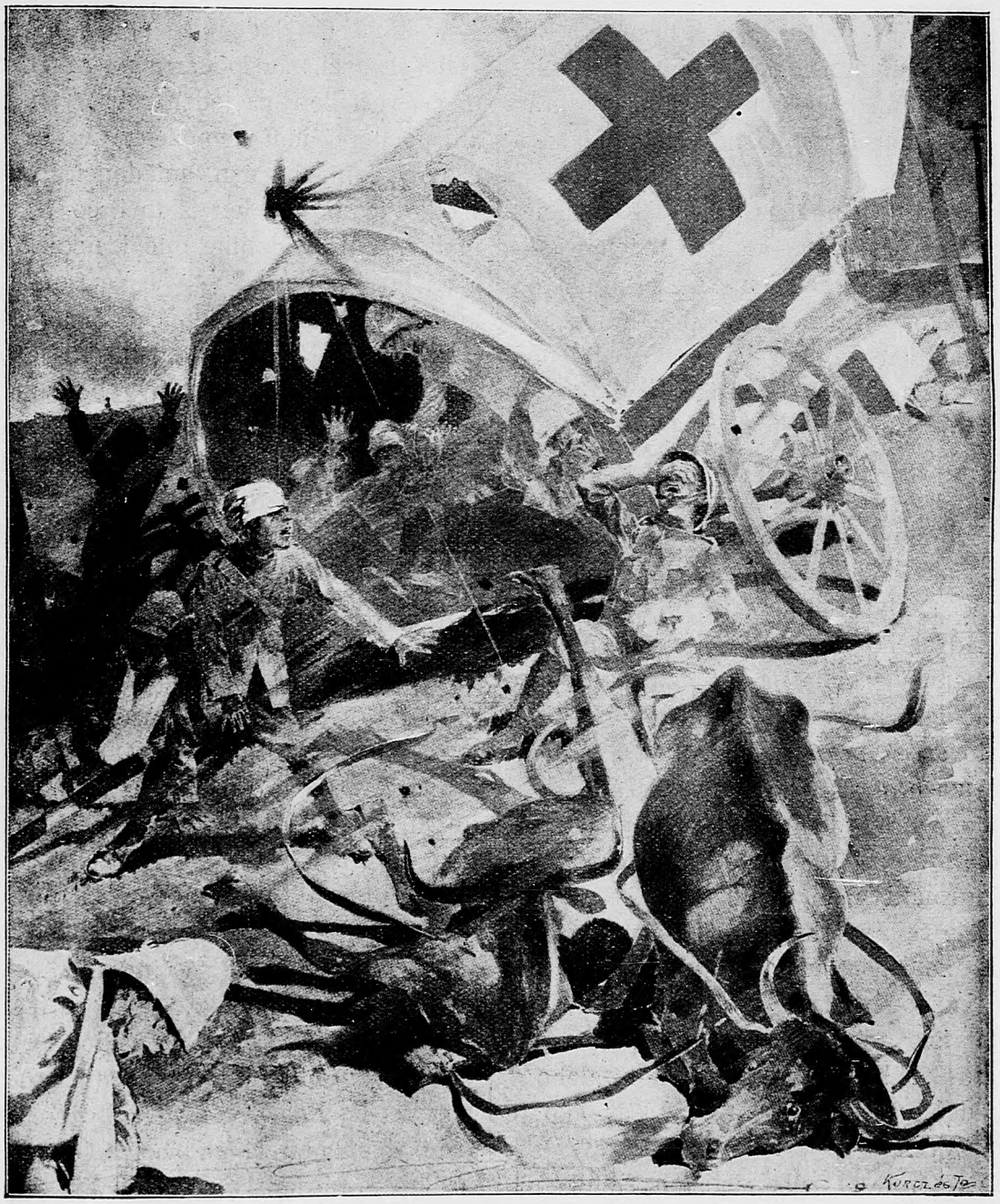

Účinok jednej poblúdilej pumy Búrov.

Krčmy.

Najväčšou záhubou nášho pospolitého ľudu kresťanského sú krčmy, asíce krčmy nekresťanské židovské.

To že sme schudobneli, že sme vo vzdelanosti strašno zaostali, že sme utláčaní, že sme orabovaní o všetkie práva naše občianské, že sme s našou vierou kresťanskou upadli pod jarmo prevlády židovskej, že sa nemravnosť a bieda šíri: to všetko má svoj zárodok a koreň v hnusných smradlavých krčmách židovských a v židovskej pálenke. Krčmy a pálenka v rukách židov je taká moc, že židia s touto mocou bez všetkého namáhania, vesele jako s hračkou podriadia svojej veľmoci ešte aj tie mizerné pozostatky našich kresťanských majetkov, naších práv cirkevných a občianských, nášho celého blaha a šťastia zemského.

Dakedy, za tých prastarých lepších čias, nebolo vôbec žiadných krčiem, ale boli len takzvané hostince. Veď dobre vieme že na mnohých stranách slovenských, menovite pri hradskách ešte aj po dnes deň vypráva sa len o hostincoch a nie o krčmách. Ľudia hovoria: idem do hostinca, bol som v hostinci, a toto slovo: krčma, ačkoľvek je ím dobre známe, ale ho neuživajú na znak toho, že voľakedy tam nebolo židovskej krčmy, ale boli len hostince.

Nuž a čože nie je jedno a to isté krčma alebo hostinec? Žiaľ Bohu, dnes je to síce už jedno, ale kedysi hostince boli len pre pocestných, ktorí nemali sa kde na noc ukryť.

Keď ešte železníc nebolo, všetká premávka kupeckého tovaru: zbožia, múky, koží atď. dialo sa len na vozoch, a chodilo po hradskách stá a stá furmanov, ktorí tovar prevážali; nuž pre takýchto furmanov stavali sa hostince veľké, priestranné, a furmani našli v ních pohostinnosť a domácnosť isťe že za dobré peniaze. Ostatný však ľud nechodil zo začiatku do hostincov, veď mal pohostenie každodenné v kruhu svojej rodiny doma, a neprišlo nikomu ani na myseľ peniaze nemilo Bohu každú nedeľu a sviatok, alebo v zíme každý deň večer do krčmy zanášať, ako je teraz už vo zvyku.

Až keď na miesto voľakedajších statočných kresťanských hostinských následkom emancipácie (oslobodenie židov) začaly sa jedna za druhou otvárať aj krčmy židovské, a v týchto meralo sa za pohlavok víno, borovica, slivovica a zvlášte pálenka krumplová, a to všetko falšované všeliakou otravou a preto lacno: až potom začali si ľudia za líškavé slová Abrahámov a sladké rečičky Chajsúriek pomaly privykať, navštevovať krčmy.

Najťažšie bolo len začať, potom to už všetko išlo po vôli židov tak jak Pán Boh neprikázal. Otrava v pálenke narobila nám korheľov až hróza; nebolo-li jako platiť, išlo zbožie, lichva, háby a všetko židovi, a keď nebolo ani toho, náruživí pijáci brali tam kde bolo, syn otcovi, brat bratovi, muž manželke, a brali čo sa len brať dalo, a nosili všetko židovi za pálenku. Koľko sto, ba koľko tisíc zl. zhospodáril žid z takýchto kradených vecí len za jeden rok, o tom ct. čitatelia ani pochopu mať nemôžete. Cigáň, žobrák, vandrovný, kmínsky syn, mládenci, paholci, slúžky všetko to nosilo len židovi čo ktorý ukradnúť mohol. Žid svedomite mlčal, nikoho neprezradil, a za talafatku nakúpených vecí odpredával veľké množstvá za dobré peniaze. A keď sa ľudia dobrovolne ožobráčili, a nebolo čo jesť, dobrý žid bol vždy hotový pomáhať peniazmi iste že na veliký úrok, a jednoduchých ľudí ešte aj dobre ošudil, tak že kolkoráz z 10—20 zlatých behom pár rokov narástla dlžoba na stá a stá zlatých, a majetky sa tratili rad radom, a židia si z toho stavali krásne krčmy, sípky a majiere.

Vláda a zlumpačené schudobnelé zemianstvo, ktoré v úradoch stoličných otročilo, robili tiež len pre židov, a vynášali také zákony a také poriadky uvádzali, jako jágri pri polovke keď naháňajú zajácov. Židia boli jágrami, a páni zemani otroci v úradoch boli jako honci, naháňajúci ubohú sedlač do pazúr a vrecák hltavých kadejakých privandrovaných Pinkheles-ov.

Konečne kde-tu prichádzali kresťania k presvedčeniu, že všetkému zlému sú len židovské krčmy a pálenka na príčine, a chcejúc tomu odpomôcť začali zakládať spolky striezlivosti a iné spolky. Ale čo sa stalo? Židovská moc bola už vtedy tak ohromná, že namáhanie statočných horlivcov jednoducho utlačili, ba ešte aj tak svätého života starec, jako bol nebožtík Roskoványi, biskup to nitrianský, ešte aj tento dal sa odstrašiť skrze židov a jejich otrokov úradníkov, a prenasledoval kňaza svojho zato, že ľud ku strie-

zlivosti privádzal v spolkoch miernosti! Kam to potom došlo, videli sme pri voľbách v roku 96-om. Čo vtedy všetko stvárali židia, načo by sme to opakovali, veď sa to zabudnúť nikdy nemôže, ani nesmie!

Jediná ľudová strana začala o týchto veciach vážne rozmýšľať, a sláva buď jej večne zato — skrzevá stranu ľudovú prichádza pomaly aj sám ľud už k poznániu strašnej pohromy, ktorá nám so strany židov, a zvlášte židovskej pálenky a krčiem úplným zničením hrozí.

Ba áno, jedine ľudovej strane možno ďakovať aj tie dvoje nariadenia ministeriálne, ktoré proti krčmám vydané boly — len pravda bolo by treba, aby tieto nariadenia sa aj svedomite zachovávali.

O týchto nariadeniach sa pozdejšie ešte zmienime, ale sme o tom úplne presvedčení, že aj tieto nedovedú nás k cielu: tu nepomôže iné, ako namáhavá práca jedného každého, komu Boh dal cítiť lásku ku kresťanskej svojeti! Tak veru drahí bratia naší, musí sa dačo robiť; musíme nielen spolky striezlivosti a kruhy vzdelávajúce zakládať a rozširovať, musíme nielen chrániť sa židovských krčiem, lež musíme, neomylne musíme jakokoľvek sa len dá tak usporiadať si život kresťanský v obciach, aby sme sa krčmy židovskej na večné veky striasli, ale striasli sa aj žida!

My nemôžeme sa dívať ľahostajne na to pustošenie majetkov, mravov i zdravia nášho dobrého ľudu, ktoré pustošenie krčmy židovské zapríčinili a ešte zapríčiňujú. Veď predsa je ten ľud nábožný, Kristuverný; nuž a keď za Krista dakedy obetovali ľudia kresťanskí toľké práce, psotu, trápenia, prenasledovania, kríže a smrť; prečo-že by aj dnes nedovedol to ľud na toľko, aby z lásky k svojej viere, a z lásky k svojim spolubratom nevedel sa docela odstrániť od každej krčmy židovskej?

Pozor, pre Boha pozor drahí Bratia! Hľa, veľmoc židovských krčiem začína sa už trochu klátiť: teda hore sa! včuľ máme konať každý čo len môže, aby sa tá veľmoc neutajila, aby sme neochradli, aby kroz našu nečinnosť nepovstala storaz mocnejšia ešte, a nepodriadila nás do jarma hnusného na veky, tak jako bratov ubohých Haličanov!

V méne najsvätejšom Pána a Spasiteľa nášho Ježiša Krista, ktorý za nás krv svoju bolästne prelievať ráčil, prosíme a napomínáme vás: rozjímajte nad slovami vášho najlepšieho priateľa «Kresťana,» a dľa radi jeho sa chovajte! Máte hody, jesto jarmok, príde svaťba alebo iná príležitosť; nuž nechoďte ani o ten svet kupovať čo vám je potrebné, len svojím! Neobzerajte sa, jako robia iní nevzdelaní a nezrelí bratia kresťanskí naši; týchto len lutovať máte, a kde len možno privádzať ku kresťanskejšiemu životu! Povedzte ím, že jejich celý život, že jejich nábožné skutky a cvičenia sú marné a Bohu nemilé, jestli s druhej strany nechcú sa zriecť otroctva nepriateľov Kristových, jestli nechcú osvietený, rozumný kresťanský život viesť v spoločnosti bratov svojich!

Drahí Bratia! Vy, ktorí ste nám verní, a máte rozsudky vaše a náhľady zralšie, vy ktorí nám porozumiete: buďte-že nám, prosíme o to vážne — na pomoci! Neverte nikomu, kto by vám trúbil, alebo potutelným vábivým spôsobom falošne šeptal, že sa prehrešujeme a prehrešujete proti láske kresťanskej, lebo taký každý podvoditeľ je alebo zaslepenec, bojazlivý chumaj a nie muž, alebo pravdepodobnejšie je on tiež otrokom snáď dobre podplateným naších nepriateľov. Láska kresťanská požaduje milovať blížného svojho jako seba samého. Napred teda musíme znať samých seba sa milovať. Nuž a jaká by to bola láska naša oproti nás a naších, keď by sme nekriesili ľud, nevystríhali ho a nechránili pred nepriateľmi? Zdáliž miluje seba ten, kto seba a svojich znivočí, len aby nepriateľ jeho zbohatnúť a vycicaného kresťana potom hnusno sotročiť mohol? Oj ľudia, ľudia! nezlorečte vy v méne lásky kresťanskej nám, ktorí nemôžeme udusiť bolästť srdca a slzy zadržať nad hynutím svojich ubohých spolubratov!

Budiž nám všetkým za sväté heslo: Svoj k svojmu!

Budiž nám za svätú úlohu: vzdelať seba a Bratov, sdružiť sa okolo vášho Kresťana!

Nechže sám Pán Boh pomáha všetkým s ľudom dobre zamýšlajúcim!

Drahí Bratia! Vy ktorí ste nám porozumeli, buďte-že nám prosíme vás na pomoci! Nezväčšili sme nič a hovorili sme len pravdu.

S Bohom!

Pobjedszký.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné okresy a vláda. Na zasadnutí výboru administrácie vyslancov ohlásil sa náš ľudák Fr. Buzáth, a spomenul jak nemúdro a nespravedlivo sú zariadené okresy volebné. Sú okresy veľmi rozsiahle, obsahujúce v sebe voličov dva aj tri rázy toľko jako iné menšie okresy. Ak chceme aby bol ľud zo všetkých čiastok krajiny v jednakom pomere zastupovaný na sneme, mali by sme sa aj o to postarať, aby volebné okresy dľa spravedlivosti, nakoľko možno jednako veľké a jednako ľudnaté boli.

Ministerpredseda Széll nato odpovedal, že by to veľká práca bola okresy na novo usporiadať, a že by sa musel spolu aj celý volebný zákon pretvoriť. — Odpoveď ministrapredsedu má sa ale rozumeť takto: okresy volebné nesmia sa usporiadať preto, lebo dľa terajšieho stavu znamenite zodpovedajú cieľom kalvínov, Tiszov a židov, ktorých sa Széll obáva. Keby sa dľa spravedlivosti usporiadali okresy, kalvinským liberálom nebolo by tak ľahko volebné huncútstva a násilia prevádzať, a židovská podpora by sa dokázala marnou. Nuž pre toto hľa musí zostať všetko na starom. Kto pozoruje nato, jako sú tie okresy usporiadané nuž musí hneď zbadať že vo všetkých je postarano o to, aby buďto kalvíni alebo inej viery ľudia, buďto židia a úradníci prerážali čestných katolických voličov.

Daň bursová. Kedysi sme spomenuli že ľudová strana predsa docielila medziiným, že bursa židov bude odanená. Aj to malo tak byť, ale najnovšie vyslovil sa financminister, že ešte neprišiel tomu čas, až po skončenom pojednávaní o rozpočte krajinskom podá návrh snemu o tom, asíce preto, lebo vraj mena korunová urobila neprajný vlyv na bursu, tak že by tej daňe len málo bolo. — No veru pekná vyhovora! Bez tak bude kľúč daňový na posmech malý pre bursu, a ešte aj s tým mlčíte jako s teplým osúchom? No len teda nás kresťanov dobre derte všetci; Pán Boh aj nás neopustí, a kedysi sa vám odplatíme, veď budú ešte voľby!

Židia a Belopotoczký. Vojanský biskup Belopotoczký mal by mať výhľady na biskupskú stolicu vo Vacove ktorá je teraz prázdna. Ale Belopotoczký má byť statočná duša, preto židia a kalvíni obávajú sa, že by nebol liberálnym alebo aspoň ľahostajným. Čo teda židovsko-kalvinské noviny? Začaly napádať jeho vlasteneckosť (starodávna hnusná pesnička liberálov). Čujte teda jaký strašný vlastizradca je Belopotoczky! On vraj, píšu židovski chlapčiská — jako prefekt (predstavený) na budapeštianskom semeništi utvoril medzi klerikami slovenský kruh, a kruh chorvátských klerikov podporoval. Brrr! Veď je to strach! — No dokázalo sa, že z toho ani slova nenie pravda, ale pre nás zajímavé je, že židáci v takej veci hľadajú nevlasteneckosť, jako je učenie sa reči tej, v ktorej budúci kňaz národ vyučovať má. — Ale židia nemajú čo lamentovať; veď dnes už v žiadnom semeništi katolíckom neočujú ani slovíčka slovenského, nieto ešte učenie. Je pravda že potom novovysvätený kňaz príduc na strany slovenské nevie ani hubu otvoriť a tisíc strachov podstúpi keď má kázať, ale aspoň vlasť je v bezpečnosti!

Ale vy vlastenci židovskí, strela vám tam do pečeni, prečo že vaší bócheri neprestanú švondrkovať hebrejštinu? Či hebrejština a maďarské hazafíctvo je jedno? No my takého vlastenectva si nežiadame!

Vojna v južnej Afrike. Doteraz Búri vyťazili, ale už prestávaju. Porážku síce neutrpeli, len že ustupujú krok o krok, a Angličania s velikou silou tiahnu vždy napred. Bolo to už vopred videť že malunký národ bude museť konečne poddať sa ohromnej presile anglickým vojskám. Ačkoľvek dnes by bolo ešte priskoro zúfať nad osudom hrdinských Búrov. Dosť možno, že oni Angličanov zase prekabátia. Budú ustupovať jako pri začiatku vojny až dostanú nepriateľa do klepca, a potom urobia s nimi poriadok. Nech bude jak chce, ale to už dlho trvať nemôže. O nedlho dozvie sa svet ktorá strana zvíťazí.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Dňa 18-ho januára bolo prvé zasadnutie snemovne po prázdninách vianočných. Na krátko podala vláda o rozhodnutí zprávu kráľa v otázke kvótovej, potom začali pojednávať návrh zákona o povýšení počtu rekrútov, ktorý aj odlasovaný bol.

Na konci zasadnutia interpelloval Ján Molnár, predseda ľudovej strany ministra predsedu, že či má známosť o tom, že v Szentesi voľba tak prvá, jako náhradná odbývala sa v nedeľu, následkom čoho katolícki voličia nemohli zadosťučiniť zákonu cirkevnému o povinovatom siišaní sv. omše? a ďalej, že či to ministerpredseda za dobré uznáva?

Ministerpredseda rozhodne sa vyslovil, že také ustálenie voľby za dobré neuznáva, ale že v tejto veci rozhoduvať je právom stoličného výboru, a proti tomu on nič robiť nemôže.

Dňa 19. januára bolo na dennom poriadku pojednávanie o návrhu zákona o povýšení počtu rekrútov a síce o jednotlivých bodoch zákona, ktorý predošlého dňa vo všeobecnosti už prijatý bol. Po niektorých poznámkach zo strany Kossuthistov, odhlasovali ho zase.

Dňa 22. januára napádal Polónyi zprávu ministerpredsedu o rozhodnutí kráľa v otázke kvótovej. Pán Polónyi pospomínal všeličo k veci aj nie docela prináležiace, lež ministerpredseda odôvodnil svoje stanovisko, a Hódossy dobre odpovedal Polónyimu tiež. Konečne predostrel predseda snemovňe otázku, zdáliž berú v známosť zprávu ministerpredsedu, a páni vyslanci odhlasovali za vznámosť vziatie.

Reč,

ktorú držal min. roku dňa 15-ho oktobra Neitus *Vollay*, rim. kat. učiteľ vo Veľkom Hnilci, Dôstojnému pánu Štefanovi *Missik*, čo 25-ročnému zprávcovi r. kath. fary tamže.

(Dokončenie).

I Vaša Dôst., čo 25-ročný jubilant tejto fary, ráčila byť dobrý, opravdový priateľ, ráčila byť viac priateľom duše než tela; lebo ráčila svojim priateľom nie len dobre priať, ale usilovala sa jeho chyby a slabosti napraviť a na dobrú cestu priviesť, buď skrze dôverné napomínanie alebo skrz svoj vlastný príklad. Čo dobrý priateľ, usilovala sa nevedomého poučiť, slabého posilniť, padlého povzdvihnúť; čo toľko znamená, jako: milovať na svojom priateľovi to, čo je najdrahšieho, t. j., jeho dušu milovať a ctiť.

Vaša Dôst. bola, a je opravdovým priateľom kresťana-katolíka, lebo jedine Ona vážila si, čo je na kresťanovi, vôbec na každom človekovi, najdrahšieho, najvzácnejšieho: vážila si jeho na obraz Boží stvôrenú a drahou krvou Ježiža Krista vykúpenú dušu. Vaša Dôst., čo námestník Ježiša Krista, už dľa povolania svojeho nehľadá nič iného, ako spasenia ľudských duší; preto Vy, jako od Boha ustanovený priateľ ľudí, musíte pod stratením svojho vlastného spasenia len pravdu hovoriť, preto nesmiete na nikom haniť, čo je dobré, ani vychvaľovať, čo je zlé. Vaša Dôst. je od Boha ustanovený náš duchovný lekár, a je najhlavnejšou Vašej Dôst. povinnosťou: stav duše našej t. j. jej cborobu, jej rany dobre poznať a liečiť, primeranými liekami. Preto, keď Vaša Dôst. aj príkrymi liekami našu dušu liečí, keď aj do živého reže, alebo páli, robý to vždy s útrpnosťou nad nami. Ešte i vtedy keď nám okoličnosťami donútený pri sv. spovedi rozhrešenie odopiera alebo za celý čas odkladá, i vtedy s nami dobre mieni, dychtí po spaseniu našej duše.

Nuž, Vašej Dôst. 25-ročné jubileum, či-li spravovania tejto fary, upomína nás všetkých, ktorí tu žijeme nasledovne:

Vy milé dietky! Pozrite do láskavej tváry vášho duchovného otca! Pozrite na tie ústa, z ktorých ste toľko pre vašu dušu spasonostného naslúchali. Kto že vás učil a učí sväté náboženstvo? Či ste nie šťastní, že ste údami cirkvy katolíckej? Kto že bol a je pôvodcom tohoto všetkého? Nikto inší, ako tu pred vami stojáci dôst. p. farár, čo 25-ročný jubilant a správca tejto fary. To je ten, ktorý sa o vás viac stará, ako vaší rodičia. Keby on nie, zaiste by ste všetci zahynuli. On vás zvoláva: poďte ku mne, milé dietky, vy nevinná a vzácna čiastka môjho duchovného srdca, vo vašom čistom srdečku je moje najmilšie prebývanie; vaša úprimnosť zaujala celé moje srdce; poďte ku mne, na vás chcem skládať ruky svoje a chcem vás učiniť učastnými môjho požehnania. Modlite sa Pánu Bohu, za vášho láskavého a dobrého duchovného otca! Majte ho v úcte a vážnosti, či v spoločnosti, či v samotnosti, všade a na každom mieste!

Sem pristup ti odrastená mládež, ti kvetúca mládež! Komu máš ďakovať, že tvôj kvet sa podobá ľalije? Áno, ďakuj tvojmu duchovnému otcovi, ktorý stráži a ťa napomína, ako máš varovať, opatrovať tvôj krásny kvet ľaliju t. j. čistotu; a keď odolieš doliehajúcemu zlodejovi, na tvôj krásny kvet ľaliju, zaiste v srdci svojom si vzdýchneš: «Bože, ďakujem Tebe, žes mňa zachrániť ráčil, kroz tvojho služobníka kňaza.»

Kde že ste vy, ktorí ste pri sv. oltári do stavu manželského stúpili? Pozrite na vašého duchovného otca; to je ten, ktorý vás požehnal, do vedna dľa predpisu cirkvi sv. spojil a učinil blaženými. Modlite sa večer, ráno za vášho duchovného otca!

Kde že ste vy vdovci a vdovy? Kto že vám dáva útechy a posilnenia vo vašom stave! Kto vám sladí váš trpký stav a kto vám pomáha niesť kríže a trápenia? Nikto iný ako náš duchovný otec. Padnite na svoje kolená a modlite sa za vášho duchovného otca!

Poďme teraz k tím, ktorí v boľastiach stonali na posteliach svojich. Tíchto dietky, rodičia, bratia, sestry, priatelia a súsedia zanechali a opustili, bo sa obávali jejich chitľavej choroby; ale duchovný otec náš, ten tam smelo a odhodlane kráčal, niesol tímto potešenia, vyháňal z domov diablov; a kladúc na stôl Božieho Bäränka, ktorý po odstránení chriechov nemocných, vstúpil do jejich srdc, ktoré si za svoj príbytok vyvolil. No, odpoveď mne daj, ty nevercu, či jest na tom svete úprimnejšieho priateľa?

Nie inačej, každý z nás sa rozpamätá, ako to bolo pre Vašu Dôst. radostné potešenie, keď po toľkých rokoch, Vašej Dôstojnosti staručký pán otec, keď upadol do ťažkej choroby, Vašu Dôst., čo svojeho syna a námestníka Krista Ježiša k tomu požiadal, aby ho ráčila priviesť do lôna cirkve sv. rímsko-katolíckej. Bol som očitým svedkom, z jakou horlivosťou, poníženosťou a oddanosťou tento staručký prijal Telo Pána Ježiša Krista, z rúk svojeho pána syna. Nuž kto že bol šťastnejší v tenkráť, ako Vaša Dôst.?

Konečne, keď by sa všetky domy kresťanské podaly na dom Vašej Dôst.! Vtedy by sme v domoch kresťanských videli nábožnosť, lásku, svôrnosť, spravedlivosť, trpezlivosť, čistotu, poslušnosť, skrovnosť, dobrotivosť, milosrdenstvo; slovom videli by sme tie pekné čnosti, ktoré jedine robia človeka milým a vzácnym v očiach Boha a ľudí; uvideli by sme tie čnosti, ktoré robia človeka dobrým kresťanom, dobrým občanom a dobrým vlastencom.

Uplynulo tedy 25 rokov tomu, čo Vaša Dôst. v tejto ukritosti a pri opravdovom chudobnom dôchodku, nás čo námestník Krista Ježiša, riadí, opatruje a o spasenie naše sa stará. Uplinulo 25 rokov, čo smelo môžeme povedať, že: spravedlivosť (?) tak chcela, aby Vaša Dôst. za tú námahu na vinici Pána takú odplatu obsiahla. Však ale nech si hľadá spravodlivosť (?) priateľstvá a hodnosti; Boh jednúc každý náš krok bez odplaty nenechá.

Vo Veľkom-Hnilci, dňa 15. okt. 1899.

star. *Neitus Vollay*, r. k. učiteľ.

BESEDNICA.

Mladosť.

Na utíchlom mori
Malá loďka pláva,
Svet jej otvorený:
Ona rozkoš hľadá.

Milé to slniečko
Lúče k nej zasiela,
A chladný vetríček
Zas ju občerstvieva.

Vesluj si len ďalej
Po blankytnom mori,
Veď ty o tom nevieš
Že ti zkáza strojí.

Čierne mračná za ňou
Hore vystupujú
A strašné divadlo
Svetu predstavujú.

Hromy, dážď a vlny
More obkľúčily;
Malú loďku s plavcom
V mori pohrobily.

Loďka tá je obraz
Pravdívý mladosti,
Ktorú svet objíma
S rozkošnými slasti.

Sveta rozkoš túto
Mladí obľubujú
Pri čom istú zkázu
Len na seba slujú.

Že z bujnosti iste
Hriechy nasledujú,
To nám už príklady
Mnohé dokazujú!

A to je tá zkáza
Tej milej mladosti!
Chráň ju ak sa bojíš
Hrozných pekla zlosti!

Mládeži k dobe fašiangovej venuje:

Anton Fordinal.

Fašiangové myšlienky Janka Chorľavého o vydajoch ľahkomyselných paneniek.

(Dokončenie.)

Mládež tancuje ohnivo a v potu tváry svojej koná svatobnú robotu. Hostia sa už náležito nakrmili a ešte náležitejšie sa nacicali, aj sebe spievajú rolnícku pieseň: «hej jačmeň, jačmeň, zelený jačmeň!» Všetko vesele bez starosti ide, jako by nemala nastať «škaredá streda», ktorá ale veru nevystane!

Mladej neveste sa veru jasné nebe o rok o dva veru zašmúrilo. Radostné slniečko blahoslavenstva manželského veru zapadlo, a ona má mrzutosti nielen pri kolíske s dieťaťom, ale ešte väčšie so svojim «najmilejším bývalým» nateraz už s manželom, ktorý už najradšie sám chodí do krčmy; už k tomu nepotrebuje «Aničku» ako za slobodna, keď spolu chodievali na muziku ku «striebornej kočke.»

A keď mužovi výčitky robí, že prečo až vtedy chodí domov keď už kohúti svoju ranniu modlitbu odspievali, a že takým spôsobom celý gazdašák dolu Váhom ide, nuž ona takú odpoveď dostane, z ktorej vysvitá, že Anička veru neni jemu už viac ako predtým bola: sivou holubičkou, voňavou fijalkou, zlatým anjelom a archanjelom, pokladom a diamantovým srdiečkom, ani zlatou hubičkou; ale že veru ona je teraz flandra, cundra, smradom a všeličím mnohým, a že keď nezavre tú veľkú smradlavú papuľu, že jej takú hodí s päsťou medzi oči, až sa jej v nich zaiskrí — a stiahnúc klobúk na oči, beží sebe tú mrzutosť čo mal s «Aničkou» do šenku s trunkom zpláknuť.

A Anička sa vyplače u kmotrenky a vyžaluje u súsedy, aký ona má kríž, a ako nemala ešte ani len jednej radostnej hodiny od toho dňa, čo sa sobrali. Žaluje sa, ako bude prinútená pri takom manželovi ešte aj po žobraní chodiť a všeličo iného, čo keby chcela povyprávať a kmotra to vyočúvať čo ona trpí a vytrpela, tomu by konca a kraja nebolo.

Nuž a ja jej to všetko uverím a dám aj za «recht.»

Hľa, a oni sa predsa riadným spôsobom sobrali! Čo-že je príčinou toho zlého a krížov a mrzutostí manželských, a že tá pri studňách zapálená láska tak chytro vyhasla, ostydla a zamrzla? A prečo-že tomu anjelovi odvysly krýdla ako uderenému a chorému húsatku? A prečo tá vôňa fijalková vyvetrila?

Nuž ja to tebe chcem práve povedať: príčina toho je, že ani jeden sa neradil z týchto dvoch v tak vážnej veci Pána Boha, ba ani len zkúsených rodičov, ale Anička sa kukala len na kučeravé vlasy hlavy svojho milého, na jeho čierné oči, a na zlaté fúzy, a na «feš» podobu jeho.

Jej bývalý najmilejší zase hľadel len na dlhé kaštanové vlasy svojej milej, a nie na jej ľahkomyseľný krátky rozum; na jej malé ústečká a červené líčka, ale na jej jazyk nie, — slovom oni len na vonkajšie pominuteľné pozerali, ale na mravnosť, na nábožnosť, na svedomitosť, na rozumnosť, na vieru sa ani jeden nedopy-

toval. A tak ich Boh nechal ísť po ich telesných žiadosťach, a tak vierou a náboženstvím nepodporovaná a nezahrievaná láska chytro vychládla, a teraz majú prísné a tuhé pokánie bez úžitku.

Vieš aby si nepovedala a sa na mňa nenahnevala, že ja tebe chcem pôstnú kázeň alebo až sv. missie držať, to veru nie! K tomu je tvôj pán farár povolaný, ja sa do jeho práva nemiešam; ja tebe len ako mojemu blížnemu radu chcem dať, prijať ju ale na silu nemusíš! Teda chceš-li ma počúvať alebo nie? Ak nie, nuž budem hubu držať ako ty, keď sa tebe muž vyhráža s päsťou; ak ale chceš počúvať nuž ja tebe toto poviem:

Ten, ktorý vyňal rebro Adamovi a z neho utvoril nielen Evu ale aj «Aničku», Katerinu atď., ten aj najlepšie zná, že ktorému Adamovi alebo Jurovi ty najlepšie pristať môžeš! Každé rebro veru ku každému nepasuje: iď teda najsamprv k Pánu Bohu ale nie ku studňám a pod «forhauze» sa vycerovať a získať, lež sa v modlitbách vôľu Božiu dozvedať. Lebo stav manželský Boh založil, a chce aby najviac ľudí v tomto stave bolo spasených; teda On aj sám povoláva do stavu manželského. Na prvom rade On tebe najlepší vývod dá o tom, on vzbudí a pošle takého muža, s ktorým môžeš tu na zemi spokojná, a čo je hlavnou vecou: aj na jeho ruke do neba odprovadená byť.

Ak len bez všetkej rady, rozvahy, bez rozumu, hnatá len vonkajšími vecmi ako slepá, dovoleným a nedovoleným spôsobom násilou sa chceš vhodiť do stavu manželského: ľahko trafíš na lumpa, ktorý za slobodna sa zná ukrývať a pretvarovať, a tak s ním môžeš ľahko jubileum sláviť tvojeho manželstva v «pekle,» kde tebe viac ani jeho černé oči, ani zlaté fúzy, ani «feš» postava jeho nepomôžu.

Máš aj rodičov, krstnú matku a iných starších zkúsených ľudí, ktorí už nesúdia dľa najašenia mladostivého: aj tých radu vypočúvaj a prijmi s úctivosťou až sa to srovnáva aj s tvojím srdcom.

Nerob tak, ako nejaký ľahkomyselný myslivec, aby mohol jedného jeleňa z hája vyhnať a ho dostať, nuž podpáli celý háj! — Aby si mohla muža dostať, alebo keď si mužský abys' mohol ženu dostať, predbežne si zpustošíte svedomie, nevinnosť, poctivosť a celý rad hriechov popáchate verejne a skryto! — Také manželstvo býva potom kruté pokánie za spáchané predbežné hriechy a výstupky! Násilou a mocou sa netysni do stavu manželského, lebo sebe veru prsty špatno popálíš, a ani so slzami snáď urobenú chybu nenapravíš! Pri studňách, pod bránami a v stodolách sa nedaj ohlasovať ale len v kostole a len vtedy, keď je už k tomu čas, a keď si istá už, že s vášho manželstva už bude čo.

Pred sobášom ste ešte neni svoji, bárs vám už aj ohlášky vyšly; preto prebývajte vždy v prítomnosti Boha vševedúceho — lebo ináč On si potom do rôsolu namočí virgas na vás! Až mne nechceš veriť nuž pýtaj sa tých ktorí sa takto už náležite opálili a popálili.

Janko Chorľavý,
starý svat.

Otvorený list

Jeho Osv. Pánu Biskupovi Baňskobystrickému.

Milostivý Otče!

My dolupodpísaní osmeľujeme sa Vašej Osvietenosti, jakožto nášmu Veľpastierovi nasledujúcu prosbu predostrieť.

Z príležitosti odumretia zvolenského r. kat. farára, v Kristu zosnulého nášho brata dňa 13-ho decembra m. roku pána kanovníka Jozefa Thurák, uprázdnila sa fara.

O zaplnenie fary tejto podávame my r. kat. veriaci nasledujúcimi odôvodnenú prosbu:

Poneváč cirkvi našej volí farára sl. kr. zvolenský výbor asíce dľa vôľe Osvietenosti Vašej;

poneváč výbor tento pozostáva najviac z nekatolíkov, a takému výboru je ťažko vedeť jaký duchovný je nám potrebný:

preto obraciame sa s poniženou prosbou k Vašej Osvietenosti, našému cirkevnému láskavému Otcovi, v rukách ktorého spočíva najvyššie, absolútne rozhodnutie. I preto pevne dôverujeme, že u zvyšmudrého obhajcu naších práv, želanie naše prajného zdaru obsiahne.

My podpísaní prosíme, aby nám Osvietený Pán Biskup ráčil takého duchovného za farára dať, ktorý tak cirkvi jak veriacemu ľudu čo najlepšie zodpovie, a s ktorým sú city srdca nášho úzko spojené ku cirkvi sv. rim. katolíckej. Práve tu vo Zvolene je potrebný vzorný kňaz, ktorý či v chráme, alebo na ulici a nadovšetko v školách okolo učenia našej mládeže, zásady Krista Ježiša s apoštolskou horlivosťou statne háji a rozširuje.

A takýmto vzorným kňazom je miestný pán kaplán a terajší administrátor: Jozef Kekát. Za jeho príkladnosť a vynasnažovanie k prospechu sv. rim. katolíckej cirkvi zaslúži, aby sme zaňho prosili tam, kde naša prosba vyslišaná byť môže.

Tohoto duchovného, pána administrátora Jozefa Kekáta si každý, bez rozdieľu veku a pohlavia žiada tu za zvolenského farára.

Preto s poniženosťou a dôverou prosíme Osv. Pána Biskupa, aby milostive ráčil Jozefa Kekáta do kandidácie dať!

Opakujeme svoju prosbu, a s radosťou očakávať budeme prajné rozhodnutie Otcovské, od ktorého závisí dobro cirkvi a veriacich.

Vašej Excellencii zostávame dôverní najponiženejší rim. kat. veriaci

vo Zvolene dňa 6-ho januára 1900.

nasledujú podpisy vyše 500.

Poznámky: My preto si želáme menovaného duchovného za farára, lebo je už 15-ročný kaplán, a dobre zkúsený pastier, ktorý nám tu vo Zvolene už na desiaty rok hlás: slovo Božie. A pred 5 rokmi tiež tu zastupoval farský úrad jako administrátor. I za uradovania nebožtíka kanovníka celá fara v rukách jeho spravovaním sa skvela, a mnoho zásluh si nadobudnul vo vinici Pána. On je

opravdový duchovný Otec! Neprechováva žiadnu stranníckosť v sebe, s prívetivosťou sa vinie ku každému — veď kto by to chcel odškriepiť? Taký by bol lhárom!

Že má pán administrátor aj protivníkov daktorých, to málo škodí jeho auktorite. Sú to pravda dve paničky, ktorým sa on nezdá zato, že je priateľom úprimným ľudu, a rady by ho za pánsláva bilagovať, jako síce každého ľudára zvykli liberáli bilagovať. No, dlhé vlasy, krátky rozum, ale predsa by sa maly hanbiť cigániť, a svoje staré krámy druhému predávať. Ej, ej tak blúzniť to je nielen haňba, ale aj hriech. Nuž ale tie paničky o hriechu nemajú pochopu, do kostola nechodia, spovedať sa nevedia, a slovo Božie v jejich príbytkoch nemá miesta. A pýtame sa teraz, komu je potrebný obľúbený kňaz; či takým čo do kostola chodia, a či takým, čo len vedľa kostola chodia.

Podáva jeden farník.

CHÝRNIK.

Srbský rád arcikniežaťom. Srbský kráľ Alexander počas svojho posledného pobytu vo Viedni arcikniežaťom Francovi Ferdinandovi o Ottovi vlastnoručne odovzdal odznaky rádu bieleho orla I. triedy. Náš kráľ — ako úradný časopis oznamuje — už aj dovolil arcikniežaťom aby rády prijať a nosiť mohli.

Cár kniežaťu Borisovi. Jako zo Sofie oznamujú, cár Mikuláš z príležitosti pravoslávnych vianočných sviatkov svojmu krstnému synovi, kniežaťu Borisovi následníkovi bulharského trónu, poslal svoju podobizeň a skvostné stolové náčinie.

Náhla smrť. Ministerský radca Vilhelm Wagner, správca ärárnych železných baní tieto dni po úradnej povinnosti odcestoval do Zvol. Brezovej, kde 19. t. m. náhle zomrel. Wagner asi pred poldruha rokom zaujal terajší úrad svoj, keď správca Förster dostal sa na čelo uhorských statkov rakúsko-uhorských štátnych železníc. Wagner bol v svojom odbore výtečný odborník, od ktorého čakali mnohé reformy. Jeho náhla a neočakávaná smrť vzbudila v hlavnom meste úprimnú strasť. Pán Boh mu daj ľahké odpočinutie!

Fabrikant vína. V pivnici J. Dannera v Segedíne našli 200 hektolitrov padelaného vína. Aktá odovzdali príslušnej vrchnosti, aby vymerala trest vinníkovi.

Hlad v Zemplínskej. V horných krajoch Zemplínskej stolice panuje hlad. Tohoto roku bola planá úroda zemiakov, a čo sa urodilo i to hnije. Stolica odhlasovala 2000 korún na podporu hladujúcich a obrátila sa i na ministerstvo hospodárstva. Toto poukázalo 28,000 korún na verejné práce, aby ľud mal koľký-toľký zárobok.

Preč s pálenkou! Adam Plaštiák rodák z Hornej Tižiny (trenčiansko), robotník v Linzerovej špiritusovej fabrike dňa 14. t. m. šiel večer úplne zdravý na odpočinok, a ešte o 12. mu nič nebolo. Za včas rána ale našli ho už mrtvého. Niektorí tvrdia, že sa to stalo následkom nemierného pitia pálenky, lebo že vedel dobre na dno zuzky kukať.

Prešporský jask sa sboril. Na prešporsko-viedeňskej železničnej dráhe udal sa taký prípad, ktorý ľahko mohol zapríčiniť velikú katastrófu. Medzi Prešporkom a stanicou Vöröshid je dosť dlhý železničný jask. V tomto tuneli dňa 18. t. m. popoludní sborilo sa sklepenie v dlžke asi 10 metrov a zasypalo vchod jasku od Prešporka. Na šťastie v tom okamihu práve nešiel cez jask žiaden vlak. Správa železnice zastavila premávku a osobné vlaky idú len po jask, kde cestujúci musia vysadnúť a na fiakroch preisť na druhú stranu vrcha, kde čaká ich druhý vlak. Pokým nespravia jask, dotiaľ premávka diať sa bude s presedaním, čo zaiste hatí riadné dechodenie vlakov, lebo teraz následkom tejto nehody vlaky sa asi o 2 hodiny opozdievajú. Odpratanie sborenín a ssutej časti vrchu potrvá asi za 14 dní. Znalci udávajú, že ssutie zapríčinily mrazy a potom nastavšie dážde. Správa železnice vynaloží všetko možné, aby jask čím skôr bol opravený a riadná premávka otvorená. Správa železníc vydala nasledovný oznam:

Následkom ssutia sa prešporského železničného jasku na dráhe Prešporok—Marcheg zastavená je továrna premávka. Odpratanie sborenín a odpratanie jasku potrvá asi za štrnásť dní. Dotiaľ osobná a batožinová premávka prevádzať sa bude následovne: Cestovateľov a batožinu rýchlovlakov č. 103. 104. 105. 106. 113. a 114., jako i osobných vlakov č. 115. 116. 117. 117. a 120. od mesta prekážky odvážať budú na vozoch a kočoch. Osobné vlaky č. 119. 129. a 130. Medzi Prešporkom a Marcheggom nechodia. Na prešporsko-skalickej čiare vlakov č. 5401., 5402., 5405. a 5406. musí sa presedať. Vlaky č. 5403. a 5404. udržujú premávku len medzi Skalicou a Dévénytó. Orientný express a express z Ostende chodia cez Bruck.

Bezpečnosť v Uhorsku. Do bytu statkára Šimona Plesa v Olči (biharská stolica) vtrhli zakuklení lúpežníci a odniesli mu 2000 zl. peňazí a sporiteľničnú knižku na 4000 zl.

Elektrinou usmrtené kone. V Novej Pešti na rohu Vacovskej cesty a Zrinyiho ulice pretrhol sa drôt elektrickej železnice. Práve pod drôtom šiel jedon voz Langovskej železnej strojárne, do ktorého zapriahnuté boly dva kone. Elektrický prúd drôtu jednoho koňa naskutku usmrtil a druhý utrpel také popáleniny, že ho museli na ulici zastreliť. Kočišovi na veliké šťastie nestalo sa chvála Bohu nič.

Preklal ho býk. Smutný prípad udal sa 19-ho t. m. na dobytčom tržišti v Budapešti. Jedon splašený býk rozpáral brucho jednomu pohoničovi. Nešťastný človek už zomieral, keď ho ochranci odviezli do Rochusovej nemocnice.

Fjord.

Hromadné odsúdenie. Asi pred poldruha rokom odsúdený bol Ambro Pietor, Redaktor «Nár. Novín», pre poburovanie proti národnosti na 8 mesiacov väzenia a 600 zl. pokuty. Prichodiaceho odsúdenca privítali na martinskom nádraží mnohí, z ktorých 28 obžalovaní a odsúdení sú nasledovne:

Baňsko-bystrická kráľ. súdna stolica dňa 5. januára 1900 vyniesla nasledujúci súd:

Pre prečin búrenia na základe §. 174. sú za vinných uznaní a nasledujúcimi trestami pokutovaní: Matúš Dula 3-mesačné väzenie; slečna Viera Dulová 50 zl. pokuty, v páde nemožnosti platenia 10-dňové väzenie; slečna Etelka Cab'ková 100 zl. peňažitej pokuty, v páde nemožnosti platenia 20-dňové väzenie; slečna Elena Švehlová 50 zl. peňažitej pokutu, v páde nemožnosti platenia 10-dňové väzenie; Blažej Bulla 2-mesačné väzenie; Svetozár Hurban 1-mesačné väzenie; Vladimír Mudroň 1-mesačné väzenie; Andrej Halaša 1-mesačné väzenie; Jozef Škultéty 1-mesačné väzenie; Jozef Capko 1-mesačné väzenie; Štefan Cablk 1-mesačné väzenie; Ján Cablk 14-dňové väzenie; Ľudovít Soltész 14-dňové väzenie; Jozef Fábry 14-dňové väzenie; Jozef Cipár 1-mesačné väzsnie; Andrej Sokolík 14-dňové väzenie; Samuel Kuchárik 14-dňové väzenie; Juraj Čajda 1-mesačné väzenie; Konstantín Hurban 1-mesačné väzenie; Pavel Mudroň 14-dňové vävenie; Peter Kompiš 1-mesačné väzenie; Gedeon Turzo 14-dňové väzenie; Julius Branecký 14-dňové väzenie; Anton Novák 14-dňové väzenie; Anton Bielek 1-mesačné väzenie. Okrem toho odsudzujú sa menovaní (s niektorými výnimkami bezmajetných) na zaplatenie súdobných útrat 112 zl. 47 kr. Zpod obžaloby sú osvobodení: Ján Meličko, Ján Šimko a Vladimír Horvát. Proti tomuto súdu appellovali všetci odsúdení; appelloval aj kr. fiškus cieľom povýšenia pokút a nedovolenia, aby odsúdení boli osvobodení od rabských prác a smeli sa sami stravovať.

Židovské gymnásium v Lipt. Sv. Mikuláši. Ako známo, židovská obec v Lipt. Sv. Mikuláši zdedila po jednom bohatom súkromníkovi veliký majetok, obnášajúci vyše 100.000 zlatých. z ktorých peňazí chcú teraz vystaviť v Mikuláši židovské vyššie (8 triedové) gymnásium. Plány nového gymnásiuma už aj zhotovili, a dľa týchto stavba potrebnej budovy stála by 70.000 zlatých, udržovanie všetkých osem tried ale ročne 26.530 zlatých. Poneváč ale príjmy školy vypočítané sú len na 16.254 zlatých, chýbajúci ešte obnos, 10—12.000 zlatých ročne, chce si židovská obec vyprostredkovať od vlády v podobe stálej ročnej štátnej podpory.

Kradnul kríže z hrobitova. Vo Fürede už od týždňov veľké pohoršenie zapríčinilo vyčínanie jednoho zlodeja, ktorý si zavše zašiel na cinter a kradnul drevené kríže zjavne aby si s nimi kúril v peci. Dlho striehli po opovážlivom zlodejovi, ale bez výsledku, lebo drevené kríže nad ranom mizly z cmitera. Až teraz jedna náhoda odovzdala zlodeja do rúk vrchnosti. V obci mal byť pohrab a poneváč hrobár v deň pohrabu nebol by mal času vykopať jamu vykopal ju podvečer dňom pred pohrabom. Na druhý deň zavčasu rano hrobár na chvíľu zas vyšiel na cintor, aby na jame ešte niečo opravil. Ale jaké bolo jeho zdesenie, keď zočil, že v jame leží jedon chlap so strašne skrivenou tvárou. Hrobár hneď bežal si pre pomoc a keď potom pomocou druhých bez povedomia ležiaceho chlapa vytiahli z jamy, poznali, že je to Fraňo Šipoš dávno hladaný zlodej krížov. Šipoš vybral sa v noci zas kríže kradnúť a nevediac o novej jame vo tme padnul do nej. Šipoš od hrozného ľaku a úžasu zabudnul hovoriť a tvár sa mu na nepoznanie nakrivila a zvraštila.

Pomätenec na ulici. Veliký ribilliu zapríčinil 19-ho t. m. na okružnej ceste Tereziovskej jedon pán, ktorý sa náhle pomätil a počal zúriť. Vykrikoval nesúmyslé slová a päsťami vyhrážal sa obecenstvu. Dvaja policajti ho konečne utíšili a odviedli na hlavný kapitanát, kde vysvitlo že nešťastný človek je Markus Tábor, 39ročný ženatý privátny merník rodom z Prievidze.

Dvojnásobno elektro-magnetický kríž a či hviezda. Tento vychyrený apparat, ktorý tento názov má a u Alberta Müllera, V. Kálmán utca Nr. 19. je možno dostať, ako známo už mnohým pomohol. Dotyčne jeho podivuhodného učinkovania máme dnes poruke nasledovné svedectvo; «Prijmite moje najuprimnejšie vďaky. Váš dvojnásobno-magnetický kríž Nr. 86.967 u mojej manželky skutočne zázračne učinkoval. Ona trpela za dva roky na lámku, bez toho, žeby jej bolo volačo pomáhalo, a keď Váš apparát za štyry týždne nosila, bola úplne vyliečená. Ja odporúčam každému Váš apparát čo najviac, a kto na lúpanie, lámku, záduch, bezsnivosť, hučania v ušiach, utratenú chuť, a zvlášte na čuvy trpí, najlepšie urobí, keď sebe jeden apparát za 3 zl. u Alberta Müllera v Budapešti Kálmán utca Nr. 19. kúpi. Anton Buchwald, Viedeň, XVIII. Theresiengasse Nr. 48.

K našim obrazom.

Účinok pobľúdilej pumy Búrov. Prihodí sa to často, menovite ale vo vojne, že ináč sa cieli a ináč vypáli. Tak sa to prihodilo aj Búrom. Veliký voz na obraze predstavuje nám voz pre odvážanie ranených spoločnosti «červeného kríža». Takéto vozy bývajú vo vojnách šetrené, ba chránené aj so strany nepriateľa; no a statoční Búri doista držia sa tohoto medzinárodného zvyku. Zato však tiež nemôžu, keď guľa vystrelená pomýli sa, a vrazí ta, kde by to nik nebol žiadal. Obraz nám ukazuje tú strašnú zkázu a ten zmätok, čo takáto guľa zapríčiní. Podávame tento obraz ku poučeniu, aby mali ct. čitatelia pojem o tom, jako to hrozne musí vyzierať pri vojnách.

Fjord. Toto slovo je norvégské, a označuje sa ním nábrežie morské, ktoré popretrhované je silou vody morskej, a následkom toho čarokrásne obrazi tvorí. Na najviacerých miestach sožerie voda kyprú zem a pozostanú len vypínajúce sa skaly, ako dáka kostra. Inokedy zase pôda je vyššia, a tu zachráni sa koľko-toľko aj úrodnej zeme, na ktorej ľudia hneď usalašia sa, aby mali dobrý prístup k moru a jejich ľodkami. Takéto miesto predstavuje aj náš obraz.

DOPISY.

Z Trnavy.

Vážený Pán Redaktor!

Poneváč som ja remeselník, neuchodí sa mi času do nášho milého a obľúbeného «Kresťana» dačo napísať, ačkoľvek vyznám sa, že s veľkou radosťou ho čítam každú nedeľu.

Ale to už nemôžem zamlčať, čo nás všetkých mešťanov kresťanských Trnavských trápi a pohoršuje. Teda jako je všeobecne známo, kráľovské mesto Trnava menuje sa aj malým Rímom, a predsa sa tu našiel taký «Kaces» s čambľavýma nohama a krivým nosom, opica zo sveta dohnatá, ktorý sa opovážil na ten najväčší sviatok na Božie Narodenie na bitungu zabíjať! Teda prosím, či je to len voľajaká maličkosť? Teda sa vás pýtam páni predstavení mesta, či ten nezaslúžil žiadnej pokuty? Teda keď je on žid, prečo nezabíja v sobotu po šábesi, alebo už poviem bár v nedeľu? A prečo práve na ten deň najprvšieho sviatka? Keď ste kresťania-katolíci rozpamätajte sa pre Boha, či sme už naozaj tak ďaleko prišli?

Poviem na pr., keď by to z naších ľudí bol sa dopustil také niečo vykonať, to by ste ho holi hneď prísne trestali, však viem dobre, lebo môžem sa odvolávať aj na moj vlastný prípad: mne raz bol učeň nezdravý, a ja som ešte ani nevedel, že sa tak ostro tresce, keď chlapec vystane v týždni zo školy. A človek aj zabudne niekedy, že je štvrtok alebo útorok, v ktorých dňoch majú nčnichlapci školu. Moj učeň zostal teda doma, a zato som musel 10 zl. položiť!

Teda to je tiež po pravde!

A ja hodnoverne viem, že druhí, čo sa podobne previnili, platili len po 3 zl. 50 kr. Nuž keď primeráme moj malý priestupok s veľkou potupou, ktorej sa žid dopustil, pýtam sa: akúže by zaslúžil ten žid zato pokutu? Keď by naší páni ctili náboženské city obyvateľstva Trnavského, to by nedovolili ani len vozom aby mohli po uliciach verejne v ten deň pokoj svätý rušiť.

Po druhý raz vám zase dačo sdelím, s úctou

Jeden mešťan.

***

Sv. Gallen.

Veľactený Pán Redaktor!

Tu ja vždy váš ctený časopis tak horlivo čítávam, predsa mi ešte žiaden dopis o mládeži do rúk neprišiel. Bárs som aj z mojej domoviny tak ďaleko vzdialený, preto tu nenachádzam v tejto cudzine iného, čím bych sa tešiť môhol, ako len vášho ďaleko rozšíreného «Kresťana.»

Teda prosím vašu dobrotu, aby ste mi pre týchto pár riadkov miesto dopriať, a chyby opraviť ráčil.

Teraz jako nám je to známo, naší veriací spolubratia sú všetci radosťou preplnení, poneváč sme starý rok šťastlive prežili, a najväčšou radosťou preplňje nás pamiatka narodenia Krista Pána.

Potom zase nastal deň Mláďatiek, a táto pamiatka ma povzbudila a upomínala, že by sme aj my mládenci a dievčatá jedon o druhom aspoň v našich novinkách niečo sa dozvedeli, a jeden druhého o niečom poučili, keď sme tak ďaleko po všetkých čiastkách sveta rozchodení.

Teda pozrime kresťanská mládež na smutné položenie našej krajiny a našich obrancov-krajanov, jak všetkou silou bránia nám našu vieru, ba aj svoj život niektorí obetovali, jako som čítal o Stupave.

Rozpamätajme sa mládež krešťanská, synovia a dcéry rodičov našich, pre koho oni taký boj vedú?

Všetko len pre nás drahí kamaráti!

Teda nebuďme ľahkomyselní a nevšímaví, ale rozpamätajme sa aj my o veciach po tieto roky sa udavšich, o potupovaní viery našej, potom aspoň len vo starších rokoch o naších rodičoch rozprávať vedeť budeme.

Upozorňujem vás mládenci a dievčatá *aby ste si každí náš poučný časopis «Kresťana» zaopatrili,* lebo to je istá vec, že kto tieto novinky usilovno čítáva, tomu jeho viera nedopustí nemravnosti páchať. Jaká myseľ nám zamlady vrastie, taká na starosť v nás aj zostane!

Chcem vám ešte jednu zkúsenosť vyprávať: Jako som bol u mojej matky v Rovném na návšteve, vydržiavalo sa tam pekné veselie jedného poriadného občana. Jako, jako nie, zamiešal sa tam aj jeden liberálny mladík. Jako je tam u nás v obyčaji, pri každom veselí zabávajú sa mládenci s dievčatmi, a každý hľadí, aby zábava pekne vypadla. Keď ale dievčatá toho vtáka už dobre znaly, že je v liberálnej koži, nepovšimnúla si ho ani jedna, a velice sa zlobil, keď videl to všeobecné bočenie dievčat. Tak pre túto príčinu začnúl zábavu kaziť asíce vysmievaním, nadávaním zvadami a podobným. My jako doma neznalí, v svete zkúsení sme ani istého nášho za malička bývalého spolužiaka a kamaráta o jeho smýšlaní nepoznali, a sme ho aj za docela iného si uznávali. Je to ale žiaľ boľastný srdca, keď jeden druhého toľké časy nevidíme, a potom keď sa raz do našej domovizne na návštevu navrátime, a s našími príbudzními sídeme, vidíme, že sme si asi protivníci!

Ako ktorý z nás kde sa živí, takú má aj obyčaj: jeden má obyčaj Ruskú, druhý Americkú, tretí Chorvátsku atď., ale myslím že náš liberálik musel byť kdesi v Asie alebo v Afrike medzi tými divokmi.

Teda mládež, vezmime si príklad z toho, a nepripúšťajme si liberálnej zberby, lebo medzi kúkolom aj žito zahynie. Nech je to v spoločnosťiach alebo bars v akých zábavách, odstraňujme sa takých, ktorí sú na uzde satanášovej. A keď nám čas príde ženiť sa a vydávať, nie aby ste sa s takými zaľúbili; nech on alebo ona takých hľadajú, ktorí sú z radu nášho vyhodení, čo majú nosy jako šopa.

Začo-že bych ja jednej liberálke pri sv. oltári prisa-

hal? To však sa vie, že pri takých sobášoch potom celá familia nešťastná a zkazená býva.

Poučme sa od rovňanských dievčať, a odstraňujme sa takej zberby!

Prajem šťastlivý nový rok všetkým rovňanským dievčaťom a kamarátom, jako aj všetkým spoluveriacim, nech nám Pán Boh pomáha!

Kamaráti vstaňme v kolo,
Ruky sebe dajme!
Nech sa stydia liberáli
Veselo spievajme!

A vy kresťanské dievčata
Príklad berte z toho,
Neberte si do zábavy
Liberála zlého!

Od terajšej teda doby
Varujte sa takého,
Ktorému sa tisnú rožky
Už za veku mladého!

Rovňanský mládenec,
drahtflechter.

Za dopis aj tu vám ďakujeme. Myslíme že hovoríme zo srdca aj našich ct. čitateľov, keď vás tu prosíme, by ste aj inokedy svoje čisté zdravé myšlienky v dopise uverejnil. Majte sa pri dobrom zdraví, a buďte svojím dobrým citom verný! *Red.*

***

Z Veľkých Kostolán.

Velebný Pán Redaktor!

Prosím ráčte mojemu dopisu v «Kresťane» miesta popriať, a mňa za odberateľa «Kresťana» na celý rok prijať. (Srdečne Vás vítame!) Mestečko Veľké Kostolany počitujú na 1300 katolíkov, a na 300 židov, v pripojených 5 filiálkach 1700 kat. a 200 ž. Chrám Boží vystavený ešte v 13. století stojí na vršku, prečo už zo 4—6 hod. vzdialeného okolia núka dušu zbožnú svojím sv. krížom na krásnej väži korif sa tomu, ktorý na ňom za nás hriešných ukrižovaný bol.

Skoro 50 r. zastával tu úrad kňazský prev. a veľad. p. Štefan Ochaba, ktorý v 87. r. veku svojom ešte žije na odpočinku v Trnave. On bol pravý Dávid, bo chrámu Božiemu hodný kapitál nashromaždil; ba za svoje vlastné peniaze 1600 zl. 17-centový zvon od neboh. Pozdecha zhotoviť dal, a chrámu Pána vo V. K. daroval. Hľa, Boh predlžuje mu život, a len bezbožné srdce z veriacich by bolo, ktoré by sa nemodlilo za jeho blaho a spásu.

R. 1889. nastúpil jeho miesto prevel. p. František Hoenig za farára. Nič menej, aj tento pán chrámu Božiemu za 10 rokov hodnú summu prihospodáril.

Po mnohom unúvaní a proseniu dostal dovolenie kostol dať vymaľovať s príspevkami veriacich. Bárs by sa ruky štedré otvorily ku cty a chvále Božej!

Maľovku kostola previedol so svojím, možno povedať umelecko vzdelaným synom a 6 pomocníkami p. Beránek z Viedňe veľmi výborne.

Tu nemôžem zamlčať, že u nás hlavne 7 hlavných hriechov a krádeže až veľmi zakorenné boly. Z krásných kázní a vynaučovania, ba už aj z trestov len posmech mnohí robili — kde? V preplnených dňom i nocou krčmách.

Krvácalo nad tou zlosťou srdce nášho milovaného p. farára. Aby tak mnohé, už v pazúroch diabla isté duše oslobodiť, a zas do náručia Ježiša Krista priviesť môhol, povolal k nám pp. Missionárov Lazaristov z Viedňe: pán Jozef Berán, p. Jozef Bátora a p. Jozef Missun, započnúc sv. missie v deň 1. januára so sviatok 3, a vo všedné dny 2 sv. kázne vydržiavali. Každodenne už pred 5 hod. ráno až do 12., a od 2. hod. do 7. večer sedeli vo spovedelniciach; sv. omše započali o 6. hodine ráno.

Ani jazik, ani ale pero neni v stave tú horlivosť, to sv. oduševnenie, tú uchvacujúcu výrečnosť týchto sv. Otcov vyjadriť, s ktorou oni slovo Božie o obrátenie hriešníkov hlásali, a každý hriech zvláštne bičovali tak, že nebolo medzi posluchačmi oka suchého. Ľudu bolo vždy tak plno, že množstvo muselo vonku stáť. Výsledok bol neočakávaný, bo ku stolu Pána prez 1900 pristúpilo, skoro všetci vykonajúc generálnu sv. spoveď.

Sv. kríž sa posviacal 10. januára pri veľkom návale veriacích; nasledovala sv. kázeň a rozlúčka, ach bolestná rozlúčka, kde prev. p. riaditeľ sv. missií Jozef Berán neočakávanú svoju radosť vyslovil, že toľkí veriací pri najlepšom poriadku sa s Pánom Bohom smerili, ba že mnohí aj po 2—3 dni trpezlive čakali pri spovedelniciach — a že ešte tie isté svätej missie odpustky 14 dní udelené byť môžu, kto sa svojím duchovným otcom spovedať bude. Na to sme obsiahli pápežské požehnánie.

Miestný p. farár držal slav. sv. omšu a «Teba Bože chválime». Hlasitý nárek sa ozýval v dome Božom, ktorý ešte viac sa rozmôhol keď jeden odrostlý chlapec najprv prev. pp. Missionárom, potom prev. p. farárovi poďakovanie jadrno predniesol.

Konečne náš prev. p. farár vzletnými a srdečnými slovami poďakoval prev. pp. Missionárom, napomenúc veriacich, by v tom dobrom predsevzatí stále ostali, a aby, keď o jeden rok zas požiada prev. pp. Otcov, žeby sv. missie k nám obnoviť prišli, to potešenie nadobudnúť mohli, že semeno jejich na dobrú pôdu padlo.

Aj z druhej strany dačo. — Sú istí, ktorí na sv. Missionárov aj s blatom hádžu pred veriacími.

Hľa! krčmy dosiaľ dňom-nocou preplnené a zlorečením ozívajúce, sú prázdne. Jeden s ních v tom svätom týždni o 9, druhý 10 hektl. tej pekelnice menej, než v inom týždni vyšenkoval, podobne aj ostatní.

Nebude škodiť, keď si tú besnicu sami jej majitelia vypijú, lebo hneď aj bol spolok «Kresťanskej striezlivosti» utvorený, do ktorého po verejne v kostole učinenom sľube aj húfne sa farníci zapísať dali a dávajú.

Že missionári ím odobierajú «kšeft,» a že štátu ukracujú príjmi, ba že vo Viedni ich žandári zavierajú.

Hej panáčkovia, nie tak, ale takto: Keď je ľud slo-

panici oddaný, musí schudobnieť; kto pri tom bohatne? len Vy; a z vašého bohatnutia veru štát najmenšie príjmy má.

Chudobný ľud, chudobný aj štát; bohatý ľud, i štát je bohatý.

Vy ale milí veľko-kostolanskí farníci len zachovajte verne pri sv. missiach P. Bohu dané sľuby, poslušní buďte jak duchovnej tak svetskej vrchnosti, tak dozaista už o krátky čas nebudete sa museť na zlé časy žalovať.

Boh s Vami!

Časného a večného blaha Vám srdečne praje Váš

40 ročný u . . . . .

***

Z Grácu.

Dôstojný Pán Redaktor!

Poneváč že ja z presvedčenosti viem, že u nás v Rovném vášho obľúbeného «Kresťana» s radosťou čítame, som si aj ja umienil naším milým občanom v prospech budúcnosti niečo predniesť, a to tým viac sa prinúteným k tomuto «dopisu» cítim, že by sa aj tí naší spoluobčania, ktorí prítomne v cudzozemsku prebývajú o tom presvedčili, ako sa naší židovsko-liberáli proti našim ct. ľudákom chovajú.

Dňa 29. decembra m. r. bola u nás voľba na obecných výborných. My tuto máme, poneváč že je Rovné veľká obec, 20 výborných, totižto desať, ktorí najviac dane platia, a 10 sú od obce vyvolení. Z týchto desiatich obecných výborníkov volíme každé tri roky piatych, ktorým šesťročný mandát vypršal. Poneváč ale že sa voľba táto v liberálnom smysle previedla, výsledok bol pre nás ľudákov neprajný.

Je mi k poľutovaniu, ako sa naší niektorí spoluobčania pri tejto liberálnej voľbe proti naším duchovným chovali; bolo mi to až do plaču, keď som pri rozdávaní volebných ceduliek naších farníkov vykričať očul: my takých pánov, ktorí daň neplatia, do obecného výboru nepríjmeme. (To vlastne tí kričali, ktorí sa do obecného výboru liberálnym spôsobom vopchať chceli).

Tento výkrik bol na naších duchovných otcov namierený.

Výsledok tejto voľby bol ten, že náš pán veľkom. dekan Jozef Stranavský, ktorý už 27 rokov s nami prebýva, od každeho obľúbený pastier, ktorému sme všeobecnou vďakou viazaní zato, že v záujme našej fary a obci moc dobrého účinkoval, z výboru vypadnúl, ako aj náš ctený pán kaplán Rudolf Oravský.

Novo vyvolení obecný výborní, ktorí o obecných záležitostiach — poneváč sú oni nezrelí, a čiastočne v Maďarorságu a Švajcku bývajú — ani iskry pochopu nemajú. Boli by múdrejší, keď by sa nám nasilu do výboru nemiešali, boli by lepšej urobili, keď by sa k nám pripojili, nie ale proti nám vystúpili len preto, aby krivonosom a liberálom zadosť učinili.

Poneváč ale že u nás aj tí vrabci o tom čvirikajú, kto naších spoluobčanov k tejto liberálnej nečinnosti priviedol, dávam tomu tú dobrú radu, že by na budúcnosť proti našim najctihodnejším mužom nebúril, a sebe v jeho záujme radšej na «Omelinu» dobrý pozor dával! Ešte je tá okolnosť spomínaniu hodná, že nám aj toho «nadntého krivonosa» z Podivora s násilnosťou na židovsko-liberálni spôsob do obecného výboru vopchať chceli. No tento «nadutý by veru náš výbor okrášlil! A či sebe ten krivonos snáď to myslí, že s Kudlačku sa súdiť a obecným výborným byť, do jednej vážky padá? Takýto krivonos, ktorý sa opováži proti našiemu p. r. kat. učiteľovi búriť a nešlechetnosti činiť, a našu ct. paniu, kat. učiteľku verejne a nečestne viacrazy napadnúť? Či by takýto «nadutý» mal právo tiež do obecných záležitostí sa miešať? To by práve tak vyzeralo, keď by sa tento «krivonos» výborníkom stal, ako sklepník zo Žernova s «Kudeľou.»

Prítomne trebárs sme neni úplne z našími novovyvolenými výborníkami spokojní, vinšujem ím po prvé, čoho sú najviac potrební, dobrí rozum, žeby vedeli v prospech obci dobre smýšlať, a keď nám «prirážky» zmenšia, budú aj v budúcnosti našími úprimnými výborníkmi. Ufajme sa.

Na budúcnosť prosím naších občanov že by sebe pri písaní a rozdávaní volebných ceduliek na tých krivonosov lepší pozor dávali, a len takých volili, čo sú opravdoví kresťania a neohrožení privrženci ľudovej strany, nie ale takých, ktorému že keď jemu trafiku odobrali, by ju zase rád nazpät dostal, sa včuľ tak sliberálčil, že pristane jemu v prvom rade «Judášov» mesto dopriať.

Jak sa tak k ablegátskym voľbám prichystáme, jako sme to pri týchto obecních výborníkoch dokázali, istotne k cieľu neprídeme.

Sme sa teda presvedčili, že Dzuriš mal v jeho dopise úplnú pravdu; nedajme sa od takých krivonosov, čo pasy falšujú, a nám draho takéto nešťastné «aktá» predávajú, zaviesť; neberme u takých krivonosov, ktorí nám zdochlé sviňské mäso sekali, a ešte včuľ sa s ním ponúkajú; oddialme sa od takého «krivonosa,» ktorý na taký luharský spôsob svojeho syna od vojenskej povinnosti oslobodil; nekupujme u takého «nadutého krivonosa,» ktorý proti našiemu ct. rím. kat. učiteľovi naše obecenstvo búri, a našu ct. pani učiteľku pod «Ivorom» tak nečestne mnohokráť napadnúl, a vôbec držme svoj pri svojom, kupujme a predávajme len naším priateľom, potom nebudeme od krivonosov prenasledovaní a šialení, potom istotne tak ďaleko s nami nepríde, že budeme museť ako Dzuriš, pre toho známeho «krivonosa,» ktorý ho do ostatnej kvapky krvi vycical a potom jemu, totižto Dzurišovi jatku do rieky prehodiť dal, do cudzozemska (Astrachan) vyvandrovať a svoju familiu možno na večnosť opustiť musel.

Majte sa s Pánom Bohom, do videnia

Kottešovec.

Spisy redakcie zaslané.

Sborník museálnej slovenskej spoločnosti. Ročník IV. Sv. II. Vychádza v neurčitých dobách, avšak každého roku aspoň v dvoch sväzkoch. Cena 1 zl.

Kalendarz pism chrześciansko-ľudových «Wienca» i Pszczólki na rok jubileuszový 1900.

Kráľovna sv. Ruženca. XII. Ročník číslo 1. Vychádza na 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. Sostavuje Štefan Pironcsák, farár v Trstenej (Orava).

Pútnik sv. Vojtešský. Kalendár pre katol. Slovákov v Uhorsku, vydaný od Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) na obyčajný 365 dní majúci rok po narodení Krista Pána 1900. Ročník XXIX. Redaktor: Martin Kollár podpredseda Spolku sv. Adalberta (Vojtecha). Cena 60 halierov.

Časopis Museálnej slovenskej spoločnosti. Rediduje: A. Sokolík, tajomník. Ročník II. Číslo 6.

— **Katolické Hlasy**, vydáva Fr. Richard Osvald, číslo VII. Kto je Ježiš Kristus? Spisal Fr. V. Sasinek. Dostať u Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge o. p. Bélabánya, Hont m.). Cena 10 výtiskov 60 hal.

Všetky nábožné spolky maly by si toto dielo pre každého úda obstarať.

— **Noviny Malých**, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 1. Dostať v knihtlačiarni Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Sú to novinky pekné, písané pre dobré dietky a tak, aby to aj dietky školské rozumeli. Ku povzbudeniu usilovnosti žiakov a žiačiek niet lepšieho prostriedku, ako takého novinky. Aj rodičia budú mať s nich radosť. Tieto Novlnky by mohli spolky pekne odpredávať.

— **Hospodárske Noviny**, časopis pre všetky odvetvia hospodárstva, domáci priemysel, remeslá a národnie hospodárstvo. Vychodia mesačne raz, predplatná cena na rok 2 kor. Ročník I. č. 11. v Turčianskom Sv. Martine.

V dnešných časoch, kde vo všetkom veľké pokroky badáme, aj hospodárstvo prinútené je použiť všetky výhody nového veku, preto, kto chce s lepším prospechom hospodáriť, musí rozmýšľať a kunštovať, a v tom najlepším radcom jeho budú Hospodárske Noviny.

— **Vianočná Pastierska hra** s maďarského preložil a prepracoval Baltazár Morávek, kaplán. V Trnave tlačou a nákladom Adolfa Horovitz-a. Cena 24 halierov.

Nielen pre usporiadanie prednášky, ale aj ako samostatné čítanie sa musí vrele odporúčať.

— **Levná illustrovaná knihovňa**, v predplatení ročne 18 sväzkov, 7 korún 60 hal.

— **Potopa**, veľký historický roman sväzok 3. Napísal: A. Sienkiervicz, preložil: J. J. Langner. Nakladateľstvo Ed. Beauforta v Praze.

— **Ľudové Noviny**, pre kresťanský slovenský ľud, ročník III. č. 26. Turčian. Sv. Martin. Predplatná cena na celý rok 4 koruny.

Bojujú za zásady ľudovej strany, v smysle vlastenecko-kresťanskom.

— **Mír**, v Kromeríži, roč. XI. č. 4. Vychází každý pátek.

Odkazy redakcie.

Dorušinec vo Viedni. Mali by ste aj sám dobrý pozor dať. Peniaze a reklamácie posielajte takto: «Kresťan» kiadóhivatala Budapest VIII. József-körút 35. Nazreme u vydavateľstva či peniaze došli a kedy. — **Starejší F. M. H. Orava**. Ako vidíme ste chlap, v pravom smysle slova. Len tak ďalej namáhajme sa vospolok, pomáhajme kde čo môžeme, potom nám kedysi predsa zasvitne. — **Strecsok Michal v Mosóde, Hamisz J. Ú. v Malczóve**. Dľa žiadosti usporiadame u vydavateľstva. — **Hrmo G. a jeho kamaráti**. Prosíme, udať aj miesto zkadiaľ nám píšete, lebo bez toho nemôžeme vyhľadávať vo veci vašej a vám riadne odpovedať. — **P. B. v Trnave**. Knižku o Horc Levočskej sme už v našom časopise odporúčali síce, ale aj váš dopis preto uverejníme, lenže neskoršie.

J. B. v Gáboltove. Pri viac tisíc predplatiteľoch prihodí sa, že aj tým najvzácnejším dávnym predplatiteľom vystane jedno-druhé číslo. Ale chyba sa napraví. — **Všetkým, ktorí sa obrátili** na redakciu s peniazmi a listom, oznamujeme, že my peniaze neodebierame, lež len listy, a preto nevieme, či patriční cieľu dosiahli. Tí v páde protivnom musia nám to sdeliť, a mi sa o to postaráme. — **Jakub Mondok vo Viedni**. Že ani vám ani kamarátom neidú noviny, nám je samím nepríjemné, ale my sme v tom čase neboli tu, keď ste predlatil. Budeme sa na vás u vydavateľstva dopytovať. — **G. musikant z Rovného**, pisar vášho priateľa, vitajte nám tiež ako nový preplatiteľ. Kto tak dobre píše, ten bnde mať iste rozum aj srdce na mieste, a bude vedeť horliť za rozšírenie novín. — **J. W. v Lapošove**. O tie noviny tak nám darmo utiekate, lebo sú neni naše. Preto že sú len za 1 zlatý, nenasleduje, že by ste nemôhol radšej «Kresťana» na pol roka predplatiť. Ináč vydavateľstvo urobí poriadok. — **Dp. Jozef H. v A. S.** Prosíme pomeškať. Redakcia prijíma síce všetky dopisy, ale peniaze žiadne. Tieto ostanú vždy v administrácii, VIII. József-körút 35., redaktor až ztadiaľ obdrží poštu, totiž listy; lebo byt redaktorov je: VII. Damjanich u. 28. Jako Vám, tak aj ostatným pánom oznamujeme teda, že jejich požiadávkam sa zadosť učiní so strany vydavateľstva. — **Andrej Rojko**. Pravdaže uverejníme, veď aj nás to bolí, ale ešte viac smutná zvesť o Vašom zdravotnom stave. Budeme Pána Boha všetci prosiť z úzkostlivým srdcom, aby Vás nám ešte dlhé roky v dobrom zdraví živil. — **E. Beoufort**. V budúcom čísle. — **Str. J.** Podobne, v budúcom čísle. — **Knihovník v B.** Za dopis príjmite naše srdečné vďaky. Urobíme aj my svoje. — **Jozef Ruman K.**, odovzdali sme vydavateľstvu. — **Č. K. v Žiline**. To, čo ste písal, by sme museli základne prepracovať, teraz to uverejniť nemôžeme. — **B. J. v Smolenicách**. Veď budeme vidieť! Váš ľud je dobre známý o nábožnosti. On sa vždy vinie ku svojej viere vernosťou úprimnou. Aj to uznáme, že práve preto mileradi čítajú vaší Kresťana. Ale jako aj sám uznávate, mali by viacerí predplatiť naň. Nuž len sa teda usilujte.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme, pri lámke, záduchu, bezsnibľadosti, migréne klopaniu srdca, boleniu hlavy. opilepsii, závratu a iných chorobách nervov, vosti, hučaniu ucha, ischli, zlom slychu, nervosite, nechuti po jiedle, boleniu zubov,

I 20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetičná hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspäť dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebúvať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlasť a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapest, V., Kálmán-utcza 19 M. sz.

Moje srdco také a tvoje je jaké?

Druhé vydanie. Cena 8 halierov.

Toto utešené dielo vydala

„TLAČIAREŇ SV. GERHARDA“.

Vrele ho odporúčame ľudu.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolického spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.).

«Sohr Sväto-Antonská» fabrika na strieborno-oceľové kosy, ktorej jediný a výhradný rozsieľateľ a predavateľ je

PÁN JOSEF SOHR

v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kôs.

Kto **úplne spoľahlivú** dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hockomu na žiadosť **darmo a vyplatene** zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednateľov shromažďovať. — **Shromažditeľom výhody!** — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka!

Oznamy

pre naše noviny výlučne

len vydavatel'stvo

KREŠŤAN-a

prijíma.

Založená 1735. ✶ **Telefon 395.**

Mestská lekáreň k

ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným rheumatičným chorobám, proti trhaniu, bolasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Učinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natreni. Nesčiselné vďakočinenie to dokazájú. Cena flaše **2** koruny, cena flaše na próbu **1** koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výťah z kolociera s vápnom fosforového kysliku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostriedkom hojacim, uľavujúcim a sosilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute. pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnuti atď. Veľa vďakočineni potvrďuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky **2** koruny, flašky na próbu **1** koruna.

Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej lekárne velmi dobrú stolicu robia, ktorá chytro a prajne učinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšiej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka **42** halierov, šesť škatuliek **2** koruny, **10** halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekárni, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujme sa falšovaných a napodobňovaných falošných veci.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslanim summy (i s pričinenim 32 halierov na balikovanie a poštove útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Pozornosti našich hospodárov

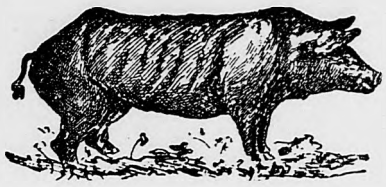

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti dúlu svíň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličnych chorob zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; — o čom mnoho tisic ďakujúcich listov a osvedčeni svedči. Cena spolu s návodom jeďného pôvodného polkilového balika je 1 koruna jednokilového väčšieho 1 koruna 80 halierov 19 kilove baliky franco posiela

Szent-István-gyógyszertár, Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch križov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý uš premnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom povodné dokumentá svedčia Pri riadnom užívani povyháňa akekolvek neduhy kosti, organismus nápadne posilnuje, a týmto sposobom jeho prirodzená vlastnosť je ž e telu mladistvú ohybkosť dodáva. Cena jednej pôvodnej sklenky i s návodom je 1 koruna 40 hal. Jednej väčšej povodnej sklenky 2 koruna 40 hl.

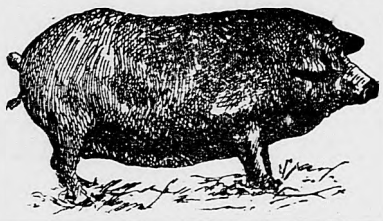

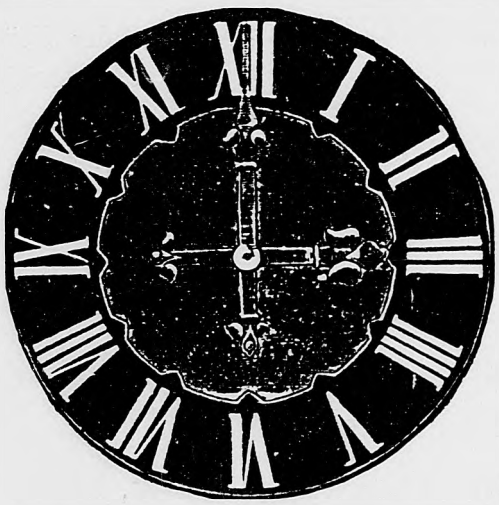

Mám česť v známosť doniesť,

že väžové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najdalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tíeto väžové aj pod naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten ístý čas dnu vo väži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových väžových hodín aj akékolvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystrici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Tlačou Stephaneuma. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/*a*.